

OPODATKOWANIE USŁUG INTERNETOWYCH PODATKIEM VAT A LICZBA UŻYTKOWNIKÓW INTERNETU

AGNIESZKA ZALEWSKA*

1. WSTĘP

Infrastruktura telekomunikacyjna w dzisiejszym świecie to podstawa rozwoju Gospodarki Opartej na Wiedzy i Społeczeństwa Informacyjnego. Dostęp do informacji zwiększa efektywność prowadzenia działalności gospodarczej, obniża koszty transakcyjne i podnosi standard życia. Olbrzymi postęp w rozwoju technologii informatycznych spowodował, iż Internet, doskonale nadaje się do wykorzystania praktycznie w każdej dziedzinie, jest nieodłącznym elementem biznesu i walki konkurencyjnej. W życiu codziennym Internet to oczywiście kopalnia informacji i coraz więcej udogodnień [13]. Niestety, poziom rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej w Polsce znacznie odbiega od jej stanu w krajach Europy Zachodniej. Niższa gęstość linii stacjonarnych, mniejsza penetracja komórkowa, niższa liczba użytkowników Internetu oraz wyższe ceny usług telekomunikacyjnych są głównymi barierami infrastrukturalnymi, które spowalniają przekształcania polskiej gospodarki. Zwiększają one także koszty funkcjonowania biznesu. Opóźnienia w zakresie rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej są uznawane za jedną z istotnych barier wzrostu gospodarczego w Polsce.

2. UŻYTKOWNICY INTERNETU W POLSCE NA TLE INNYCH KRAJÓW

Wśród krajów Europy Wschodniej jesteśmy w czołówce jeśli chodzi o ilość komputerów podłączonych do sieci. Jak wynika z danych RIPE (Reseaux IP Europeens) w trzy lata po uruchomieniu Internetu było około 60 tys. polskich internautów (dane za rok 1994). Kolejne lata przyniosły wzrost liczby użytkowników sieci do 900 tys. (rok 1997). W roku 1996 byliśmy jedną z największych i najszybciej rozwijających się sieci internetowych wśród krajów byłego bloku wschodniego. Na tle rozwoju Internetu w państwach Europy Zachodniej w 1996 roku zajmowaliśmy 15 miejsce. W 1998 roku liczba polskich internautów powiększyła się o 48%, a w ciągu tylko 4 miesięcy 1999 r. przybyło ich 14% [4].

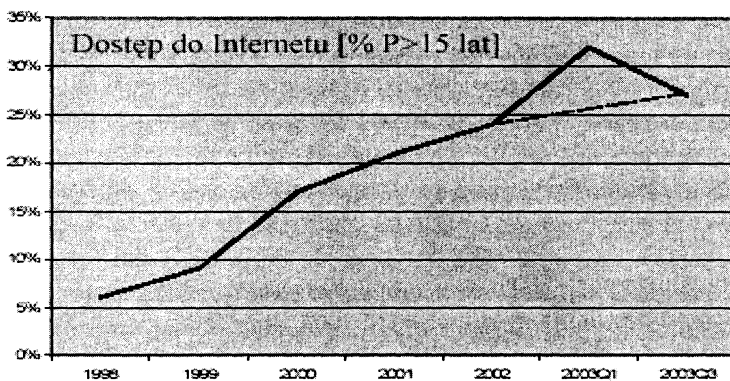
W 2000 r. społeczność internetowa przekroczyła 375 mln osób - ocenia eT-Forecasts. Bezapelacyjnie pierwszą pozycję pod względem liczby obywateli korzystających z globalnej sieci zajmują Stany Zjednoczone. Mieszka w nich 135,7 mln internautów. W dużym stopniu rozwój sieci zależy od rozbudowy infra-

---

* Mgr Agnieszka Zalewska, Uniwersytet w Białymstoku.

struktury teleinformatycznej. W 2000 r. wydano na nią w Polsce 2,4 mld dolarów, czyli 63 dolary na mieszkańca. Średnia takich wydatków w krajach Unii Europejskiej wynosi ponad 500 dolarów na osobę, a w USA - ponad 2000 dolarów [1].

Według danych z III kwartału 2003 roku dostęp do Internetu, co obrazuje rys. 1, ma w Polsce 27% osób powyżej 15 roku życia. Z powodu spowolnienia gospodarczego w 2003 roku można było jednak zaobserwować spowolnienie przyrostu osób korzystających z Internetu. Według danych TNS-OBOP i SMG/KRC w listopadzie 2003 roku liczba internautów wyniosła 6,45 mln. Dla porównania średnia penetracja Internetu w obecnych krajach członkowskich Unii Europejskiej wynosi 45%. Większy dostęp do sieci mają również mieszkańcy Słowenii, Estonii, Cypru, Czech i Malty.

Rys. 1. Internetowa stagnacja

Źródło: [7].

Aby dogonić szybko rozwinięte kraje Europy konieczne jest m.in. upowszechnienie Internetu i edukacja obywateli w dziedzinie nowych technologii. Rządowy dokument "Polska - Plan działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001-2006" przewiduje m.in. rozwój infrastruktury teleinformatycznej, większy dostęp do Internetu, dostosowanie regulacji prawnych do wymagań szybkiego postępu technologicznego, dostosowanie gospodarki do "globalnej gospodarki elektronicznej" [23].

IAB Polska opracowała raport p.t. "Polski rynek internetowy po dwóch kwartałach 2004 r.". Z raportu IAB wynika, że od końca grudnia 2003 roku po raz pierwszy liczba internautów wzrosła o milion osób, osiągając w końcu czerwca 2004 wartość 7,45 mln. IAB szacuje, że do końca 2004 roku liczba internautów zbliży się do 8 milionów [22]. Jeśli do tego przyłożymy liczbę 73% internautów korzystających z sieci 2-3 razy w tygodniu to otrzymamy dwie główne grupy odbiorców treści stron WWW [20]:

- internauci mający regularny, codzienny dostęp do sieci w pracy i w domu: ok. 10% Polaków (ok. 1/3 internautów), to np. grupa docelowa banków internetowych i innych usług on-line;
- internauci mający nieregularny dostęp do sieci, często nie mają sieci w domu: ok. 90% Polaków (2/3 internautów).

Oczywiście szacunki te to pewne zaokrąglenia ale nie tyle ważne są liczby co sam fakt rozwarstwienia na dwie główne grupy różniące się wielkością ok. dwukrotnie. Konsekwencją są dwie główne grupy typów stron WWW o potencjalnie masowym charakterze [20]:

- strony firm oferujących usługi on-line, strony oferujące płatne serwisy informacyjne, strony z programami lojalnościowymi itp. mogą dotrzeć do ok. 1/3 internautów czyli nieco ponad 3,5 mln Polaków;
- strony których celem jest prezentacja informacji o firmie, jej oferty, budowanie i utrwalanie wizerunku, wszelkie strony hobbystyczne itp. mogą dotrzeć do ok. 2/3 internautów czyli prawie 8 mln Polaków.

Z comiesięcznych badań internetu prowadzonych przez firmę Nielsen//NetRatings wynika, że w pierwszym miesiącu wakacji liczba aktywnych użytkowników sieci zwiększyła się o ponad 2,8 mln osób w dwunastu badanych krajach na świecie. W tabeli 1 widzimy iż, największe lipcowe spadki zanotowały Stany Zjednoczone. W tym kraju ubyło ponad 2,1 mln aktywnych użytkowników. Spadek w ilości internautów dotyczył również Brazylii (o prawie 150 tys. osób), Hiszpanii (o prawie 440 tys.) oraz Szwajcarii (210 tys.). Największy wzrost, bo aż o 11% zanotowały Niemcy. U naszych zachodnich sąsiadów w lipcu br. przybyło prawie 3 mln aktywnych użytkowników. Łącznie w porównaniu z wynikami czerwcowymi, liczba aktywnych internautów w badanych krajach wzrosła o prawie 2,8 mln.

Tabela 1. Liczba aktywnych użytkowników sieci w poszczególnych krajach (dostęp do sieci z domu)

Kraj	Czerwiec 2004	Lipiec 2004	Zmiana w %	Zmiana w mln
Australia	8379571	87398441	4,30%	360270
Brazylia	11765602	11616420	-1,27%	-149182
Francja	14348243	14295081	0,37%	-53162
Niemcy	26775877	29741567	11,08%	2965689
Hong Kong	2460400	2733220	11,09%	272820
Włochy	15733348	15704455	-018%	-28893
Japonia	33750224	34715991	2,86%	965767
Hiszpania	8436889	7997175	5,21%	439714
Szwecja	4391951	4411124	0,44%	19173
Szwajcaria	3215203	3004881	-6,54%	-210322
Wielka Brytania	21082432	22417315	6,33%	1334883
Stany Zjednoczone	138805566	136609169	-1,58%	-2196397
OGÓŁEM	289145305	291986237	0,98%	2840932

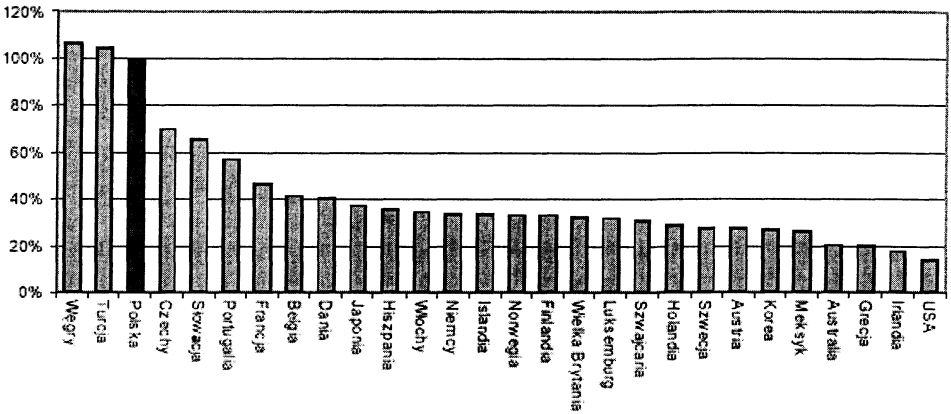
Źródło: [15].

Według raportu Forrester Research liczba użytkowników Internetu w Europie Zachodniej przekroczy w 2006 roku 200 mln, a ich odsetek w całej populacji przekroczy 67%. Oznacza to wzrost penetracji Internetu w krajach europejskich z obecnych 39% do 67% w ciągu czterech lat. Według prognozy największym - 70-proc. - odsetkiem internautów w skali całego społeczeństwa będą w 2006 roku mogli poszczycić się Niemcy. W tym czasie regularnie z Internetu korzystać będzie 48,5 mln osób. Największy wzrost odnotują Francja i Włochy, gdzie liczba użytkowników Internetu powiększy się łącznie o 30 mln. Będą oni stanowili ok. 40% wszystkich internautów w tych krajach. We Włoszech w 2006 roku 33,1 mln osób będzie regularnie korzystać z Sieci. W Wielkiej Brytanii i Francji będzie ich odpowiednio 32,8 mln i 31,3 mln. [2].

3. KONSEKWENCJE WPROWADZENIA PODATKU VAT NA USŁUGI INTERNETOWE

We wrześniu 2003 roku hucznie świętowano dziesiątą rocznicę rozwoju Internetu w Polsce. Jednak mimo upływu lat liczba rodzimych użytkowników Sieci jest znacznie niższa niż w pozostałych krajach Europy. Dlaczego? Jakość połączeń jest fatalna i należy do najdroższych na Starym Kontynencie. Wpływ na cenę mają podatki - m.in. podatek od towarów i usług (VAT - Value Added Taxes) [10]. Zestawienie OECD pokazuje iż, Polska jest w piątce krajów, w których dostęp do Sieci jest najdroższy (koszt 61,2 dolara za 40 godzin połączeń)[6].

Wysokie względne koszty krajowych usług telekomunikacyjnych potwierdza ich porównanie do danych z państw OECD. Według przygotowanego przez Instytut III Rzeczypospolitej i Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową raportu „Perspektywy polskiego rynku telekomunikacyjnego”, Polska jest jednym z trzech państw o najwyższym koszcie korzystania z Internetu wśród państw OECD (w ujęciu parytetu siły nabywczej). Jak widzimy na rys. 2 średni koszt korzystania z Internetu w kraju jest dwukrotnie wyższy niż wynosi przeciętna w krajach Unii Europejskiej i pięciokrotnie wyższy niż w USA czy Irlandii.

Rys. 2. Koszty korzystania z Internetu

Źródło: [7].

Według badania „Diagnoza Społeczna 2003” 69,54% gospodarstw domowych twierdzi, iż nie ma dostępu do Internetu z powodu wysokich kosztów. Nierozwój rynku telekomunikacyjnego w istotnym stopniu wpływa na spowolnienie przekształceń polskiego społeczeństwa i gospodarki. Jest jednym z powodów spowolnienia gospodarczego, które prowadzi do bezrobocia, ubożenia społeczeństwa i wysokiej wrażliwości na ceny usług telekomunikacyjnych. W rezultacie powstaje zamknięte koło zależności (rys.3), z którego nie sposób się wyrwać bez zewnętrznej interwencji.

Rys. 3. Zamknięte koło

Źródło: [7].

We wrześniu 2003 roku Ministerstwo Finansów poinformowało o podwyższeniu podatku VAT na połączenia internetowe z 7 do 22% w momencie wejścia Polski do Unii Europejskiej, czyli 1 maja 2004 roku [5]. Resort finansów poinformował, że Polska musi tak jak kraje Unii Europejskiej objąć usługi internetowe podstawową stawką podatkową, która w Polsce wynosi 22% [8]. Podwyżka VAT-u na usługi internetowe wynika z IV dyrektywy UE z 1979 r., w której określa się stosowanie tzw. "stawki podstawowej" [5].

Konsekwencją poczynań Ministerstwa Finansów była aukcja "Nie dla droższego Internetu w Polsce", zorganizowana przez Money.pl wraz ze 150 partnerami - portalami, serwisami, witrynami, firmami oraz instytucjami działającymi w polskiej sieci. Udało się wówczas zebrać ponad 100 000 podpisów pod listem protestacyjnym w celu wyrażenia sprzeciwu społeczności internetowej w związku z planami dotyczącymi wprowadzenia wyższej - 22% stawki podatku VAT na Internet od 1 maja 2004 r. [9 i 21].

26 marca 2004 roku prezydent Rzeczypospolitej Polskiej podpisał przegłosowaną przez Sejm ustawę o podatku od towarów i usług, w myśl której usługi internetowe dla użytkowników indywidualnych oraz instytucji kulturalnych zostały zwolnione z VAT-u. Przegłosowana przez Sejm ustawa zwalnia od podatku VAT "usługi dostępu do sieci Internet świadczone na rzecz uczniów, studentów, szkół, zakładów kształcenia nauczycieli, placówek oświatowych, szkół wyższych, wyższych szkół zawodowych i placówek naukowych Polskiej Akademii Nauk". Podatkiem VAT objęte natomiast będą usługi dostępne kupowane przez przedsiębiorstwa. Można się jednak spodziewać, że operatorzy wliczą do ceny koszty swojej działalności, które na pewno wzrosną, gdy nie będą sobie mogli odliczyć podatku związanego zakupem infrastruktury technicznej, oprogramowania itp. W takich przypadkach wzrost cen za Internet wydaje się więc nieunikniony [16].

Podczas negocjacji unijnych nasz kraj nie otrzymał pozwolenia na zastosowanie niższej stawki podatku VAT na Internet, jednakże sejm, zwolnił użytkowników indywidualnych oraz instytucje edukacyjne z podatku [17]. Dlatego też Komisja Europejska zażądała od Polski wyjaśnień, dlaczego dostęp do Sieci w naszym kraju nie został początkowo obłożony podstawową stawką VAT [11]. Polska naruszyła w ten sposób prawo unijne, czego skutkiem mogło być nałożenie przez Komisję na nasz kraj kary w wysokości 270 tysięcy euro za każdy dzień zwłoki.

W tym wypadku Rząd postanowił, że zagra na zwłokę w sprawie VAT na Internet i skierował wniosek do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności z konstytucją spornych przepisów [18]. Jednak wprowadzenie 22% stawki podatkowej na połączenia internetowe jest nieuniknione. Polska musi dostosować się do prawa unijnego, a więc wprowadzić podstawową 22% stawkę VAT-u dla wszystkich podmiotów.

Dlatego też, Komisja Finansów jednogłośnie zaakceptowała wprowadzenie ulgi, począwszy od rozliczeń za 2005 r., pozwalającej na odliczenie od dochodu

wydatków z racji użytkowania Internetu w lokalu (budynku) będącym miejscem zamieszkania podatnika do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym 760 zł. Wysokość tych wydatków musi być udokumentowana fakturą VAT[14]. Wprowadzenie ulgi jest pomysłem na zrekompensowanie indywidualnym użytkownikom zwiększonych wydatków na sieć po zapowiadanej wzroście stawki internetowego VAT-u do 22%[24].

4. ZAKOŃCZENIE

Istotnym zadaniem w zakresie usuwania barier rozwoju Gospodarki Opartej na Wiedzy jest wspieranie inwestycji telekomunikacyjnych w rejonach zapóźnionych i usuwanie telekomunikacyjnych „białych plam”. Ponadto wymaga stymulowania rozwoju rynku kapitałowego, dzięki czemu łatwiejsze stanie się finansowanie projektów infrastrukturalnych.

Rząd powinien zintensyfikować prace mające na celu zaoferowanie publicznych usług elektronicznych, co da impuls do upowszechniania infrastruktury klucza publicznego (PKI). Niezbędne jest także zwiększenie nakładów na edukację informatyczną, w tym nauczanie dorosłych, co pozwoli przełamać obawy przed technologiami informacyjnymi.

Powyższa analiza prowadzi do wniosku, iż zasadniczym narzędziem likwidacji telekomunikacyjnych barier rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego i Gospodarki Opartej na Wiedzy powinno być pobudzenie i wspieranie konkurencji na rynku telekomunikacyjnym, by doprowadzić do zwiększenia dostępności usług, wyrównania poziomu dostępu oraz obniżenia cen. Pierwszym zadaniem w tym zakresie powinno być przygotowanie klarownej strategii rozwoju i regulacji rynku telekomunikacyjnego w Polsce.

LITERATURA

1. Adamczyk M., *Rzeczpospolita wirtualna "Wprost"*, Nr 948 (28 stycznia 2001).
2. Augustyniak Sz., *200 mln europejskich internautów* Internet Standard 19 kwietnia 2002 <http://www.idg.pl/news/22574.html>.
3. Błoński M., *Dziękujemy Ci*, Brukselo 2004-07-09 http://newsroom.chip.pl/news_archive.php?b=43169.
4. Bogucka R., *Rynek internetowy w Polsce* http://www.mediaprint.com.pl/?p=archiwum&id_artykulu=16&offset=20
5. Buszman W., *Lądowanie w waciaku* CHIP nr 03/2004.
6. Hutyla M., *Stop dla Internetu* 2003-09-29 http://newsroom.chip.pl/news_archive.php?b=33806.
7. Janiec M., *Telekomunikacyjne bariery rozwoju Gospodarki Opartej na Wiedzy w Polsce* Instytut III Rzeczypospolitej i Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową pod patronatem Polskiego Forum Strategii Lizbońskiej wydany w grudniu 2003 r.
8. Kahsin A., *Zmora podatkowa* CHIP-a nr 11/2003.
9. Kocjan W., Kulbaka D., *Raport specjalny Internet 2003* <http://www.egospodarka.pl/article/articleview/4065/1/20/>

10. Korczyński R., *Ulga dla internautów* CHIP-a nr 11/2001
11. Kuźmiński P., *Chcą ukarać* 2004-09-02
http://newsroom.chip.pl/news_archive.php?b=44959
12. Kuźmiński P., *Chcą ukarać* 2004-09-02
http://newsroom.chip.pl/news_112391.html
13. Łebkowski K., *Internet - medium XXI wieku*
<http://intermedia.republika.pl/index.htm>
14. Meller A., *Komisja Finansów: 22% VAT na internet + ulga podatkowa* Computerworld (2004.10.08, PT)
15. Meller A., *Internauci na świecie: lipcowe wzrosty i spadki 30 sierpnia 2004* Internet Standard <http://www.idg.pl/news/70070.html>
16. Meller A., *Prezydent podpisał ustawę zwalniającą Internet z VAT-u 27 marca 2004* Internet Standard <http://www.idg.pl/news/65138.html>
17. Meller A., *Podatek na internet: polski rząd będzie się tłumaczył przed KE 31 sierpnia 2004* Internet Standard <http://www.idg.pl/news/70106.html>
18. Rochowicz P., *Prawo co dnia z dnia Rzeczpospolita* 2004-09-01
19. Szetyński T., *Zero znaczy drożej* CHIP-a nr 05/2004
20. Żeliński J., *Po co mi w firmie serwis WWW? Kiedy ma sens?*
<http://www.egospodarka.pl/article/articleview/2632/1/20/>
21. *100 tys. powiedziało NIE* 27.11.2003, <http://www.egospodarka.pl/3620,100-tys-powiedzialo-NIE,1,12,1.html>
22. *Polski rynek internetowy* 09.09.2004,
<http://www.egospodarka.pl/article/articleview/5852/1/39/>
23. *Polacy za mało wiedzą o nowych technologiach* 30.07.2003
<http://media.prnews.pl/index.php/display,298> Źródło:
<http://info.onet.pl/515160,18,item.html>
24. *Będzie internetowa ulga?* Computerworld (2004.10.21, CZW)